

Allasõ Tiia: andõkilõ noorilõ
omma kõik võimalusõ valla

Kae lk 2

Miä omma minifirma ja
midä nä tegevä?

Kae lk 3

Meistri ja
soss-sepä

Kae lk 4

Oodõtas Hurda Jakobi
avvohinna kandidaatõ

Hurda Jakobi nimega Põlva Rahvaharidusõ Selts and timahava 26. kõrda vällä kats Hurda Jakobi rahvuskultuuri avvohinda. Üts avvohind antas Põlva maakunnan rahvuskultuuriga

tegelemisel silmä paistnulõ inemisele, tõõnõ avvohinnasaaja või olla ka muialt. Avvohinna suurus om 1000 eurot, rahha and tuu jaos Kultuurkapital.

Kandidaatõ saava üles säädi kõik inemise ja asotusõ. 28. mahlakuus tulõ tuu jaos tetä vaban vormin kiri.

UL

Keväjälaat Räpinäl. Minevä puulpäävä peeti Räpinäl keväjälaatu. Huulmada külmäst ilmast oll' rahvas vällä tulnu. Müüdi talokraami, marapuhmõ ja viläpuid, suidsulihha ja kaltsukaupa. A kalla es müvvä, tuust tundsõ kül puudust. Õnnõs üte mõrda kinni jäänü kala iks löüdse.

KARPSONI ANDRUSÕ pilt ja jutt

Uma Pido lemmik-
laulu omma vällä
validu

Rahvas valisi järgmädsel Umal Pidos laulmisõs esi kooriliikest kõgõ inämb laulõ «A mille?», «Kõnõtraat», Uma Pido popurii, «Haanja miis», «Tulõ aga tulõ!», «Määne om seo maa?», «Ei olõ hullu», «Võro kiil», «Protõstiirmisõ laul», «Puupää rock'n'roll», «Mis om suurõ järve takan?», «Tii», «Ku naanõ minno pahandas», «Seenelaul».

Kats kuud käünü viendä Uma Pido laulukava avalik valiminõ sai läbi urbõkuu lõpun. Helüandmisõs olli vällä kõigi varatõmpi pitõ kavan olnu laulu, midä sai Internetin kullõlda ja egäst kooriliigist kooni viis laulu valli.

UL

Uma Pido lavastajas
saa Kesoneni Helena

Tulõvast Umma Pito nakkas lavastama Kesoneni Helena (30), kiä saa timahava Villändi Kultuuriakadeemiäst lavastaja ja harrastustiatrri juhi diplom. Varrampa om Helena opnu kirändüstiidüst.

Helena inneskidse tiatrilavastamisõ omma kõüdedü Taarka Perimüstiatriga, kon tä tekk etendüse «non-stop SETO» ja «Inemise igä». Tulõva suvõ tulõ

Kesoneni Helena.

PROOSA ALANI PILT

RAHMANI JANI PILT

Rosenbergi Ragnar näütäs, kuis kanuuga llostõ Sulbi jalakäüjide silla alt läbi sõita.

Kanuu-aig nakkas
pääle

RAHMANI JAN
jan@umaleht.ee

Keväjä suurõ viiga nakkasõ jõki pääle kanuusõitja tulõma, huuao algusõs pidävä matkakõrraldaja mahlakuu keskpaika. Kuigi timahava oll' mikandi jõki suuresi küländ varra ja külmäl aol suurõmbas suurõviisõidus es lää, tõi Sulbi külä Roosu talu kanuumatku kõrraldaja Rosenbergi Ragnar nätal inne munapühhi kanuu talvõkortinast vällä.

«Hariligult väega pallo kanuusid suurvii aigu vällä ei lasõ, selle et vesi om sis väega ohtlik.» selef Rosenbergi Ragnar, kiä kõrraldas matku Pühäjõõ pääl.

Parhilla valmistasõ suurõmba kanuuhuvilidsõ Võhandu maratonis, miä timahava peetas tulõva puulpäävä, 22. mahlakuu pääväl. Maratoni aigu om ka matkakõrraldajil

inämb tegemist, sis tahetas maratoni jaos kanuusid lainuta.

A lihtsämbä sõiduhuvilidsõ sõitva kanuudõga nädälvaihtusõl, mõnõ suurõmba grupi ja koolilatsi grupi omma ka nädäli seen.

«Koolilatsi grupiga piät inemisi arvu perrä olõma saatja ütlen, hariligult oppaja, ja koolilatsi grupiga käü ma esi kah ütlen, et kaia, et kõik olõs kõrran.» kõnõl Rosenbergi Ragnar.

Kanuuga sõitminõ olõ-i väega rassõ. «Edimäne 500 miitret om keerulinõ, a taa om siski võimalik väega lihtsäle är oppi. Siiämaani om noid, kiä ei olõ toimõ saanu, olnu väega veidü,» ütelf Rosenberg.

Tuud, et sõitminõ om küländ kerge är oppi, kinnüt ka Hainsoo Kristo, kiä kõrraldas kanuumatku Mõnistõ kandin Saru külän Mäekalda talon. Tä ütelf, et algaja sõitva küll inämb vasta jõõpervi, a midägi keerulist sõitmisõ man ei olõ. Mõnikõrd om tä algajilõ esiki vigurit tennü.

«Ku miis istus takan ja naanõ

iin, olõ ütelnü, et edimäne juht ja taguminõ and huugu, kuigi periselt om vastapite. Sis võiva sõitja peris tüllü minnä,» selef Hainsoo Kristo.

Inemise läävä kanuuga sõitma päämidselt tuuperäst, et puhada ja luudust kaia. «Ütteviisi om taa puhkus, a säälsaman ka parasjago rassõ, et saat adrenaliini kah kätte,» selef Rosenbergi Ragnar.

Hainsoo Kristo ütelf, et timä om kõrraldanu kanuumatku ka üüse. Tuu om hoobis tõistmuudu, sõidõtas aigupite ja kõik grupp kuun, luudusõ helü omma häste kuulda.

«Mõnikõrd lüü kobras kanuu kõrval hannaga vasta vett, mõnikõrd tege lehm jõõ perve pääl uutmalda hellü,» kitt Kristo üüstest kanuusõitu.

Varrampa sõitjit inämb

Hainsoo Kristo täämbädsel pääväl inämb väega pallo kanuumatku ei kõrralda. Muid töid om inämb ja ega taa matkakõrraldaminõ väega suurt tullu kah ei tuu.

«10 aasta iist oll' suurõmb huvi seo aša vasta, nüüt võta õnnõ suurõmbit gruppõ,» selef tä. Osa huviliidsi saat Kristo tõisi kõrraldajidõ mano.

Aigu om

Rosenbergi Ragnar tulõf miilde, kuis tä üte kõrra sõitjidõ peräst väega murrõn oll'.

«Oll' väikumb seltskund, neli-viis paati. Kõik tõõsõ olli peräl, oodimi tunn aigu, perämaidisi ei tulõ! Viiekilomeetri-ne sõit, no kos? Otsi, ei lövvä. Sis panni esi kanuu jõkkõ, sõitsõ perrä ja puul kilomiitret inne lõppu jõudsõ näile perrä.

A näil oll' pildimassin ütlen, aigu oll'. Egä kaldõ pääl peivä kinni, kaiva luudust ja teivä tõõnõtõsõst pilti,» kõnõl Rosenbergi Ragnar.

Inne sõitma minekit tegevä matkajuhi opnu kanuumatku kõrraldaja kõigilõ ohutusoppusõ.

Ja pästevest piät kõigil sõitjil sälän olõma.

Kuldri latsõ olli
Stockholmi terroripaiga lähkül

KONNULA MARGUS

Minevä riidi sõit Roodsimaa pääliinan Stockholmin auto jalakäüjide sisse, neli inemist sai surma ja 15 vika. Õkva tuul aol oll' Kuldri kooli 9. klass Roodsi-reisu pääl ja õkva sama uulidsa pääl.

Tuu oll' sääne reis, kon suurõmb aig oltas laiva pääl ja liinan nii viis tunni. Ma olli ütlen ku latsõvanõmb.

Ku reisijuht oll' meid kolm tunni edimält bussiga, sis jalaga ümbre vidänü, jäi aigu vast tunnikõnõ, et midägi kodu ütlen

osta. Tuud tull' tetä muiduki Drottninggattani, miä om viis kilomiitret pikk jalakäüjide uulits, kon egäsugudsõ poodi ja äri ütstõsõ otsan.

Veidükese saimi kävvü, ku aša naksiva andsaku minemä. Politsei ja turvafirmadõ auto nõudsõva läbipäsemist, helikoptõr linna, inemise juussõva.

Ollimi vahepääl vähämbis puntõs lagunu, nii oll' väega hää miil, et lätõ kõrda kõik rahvas kokku saia. Ollimi olnu inämb-vähämb paarsada miitret tuust kotussõst, kon ull' massinajuht kaubamajja sis-

se sõitsõ. Ja mi pidimi veidü ildamba tuusama kaubamaja man kõik kokku saama.

Nii et tuu massin kihof mi poolõ, sõitsõ 600 miitret arvada poolõ minutiga ja ku tä olõs tahtnu suurõst kaubamajast edesi sõita, olõs mi kah timäga kokku saanu.

Et asi om väega tõsinõ, tuust es saa kõrraga arvugi. Alostusõn kõndsõmi esiki lähembäle kaema, miä sündü. Sis kästi meil kipõstõ juuskõ, periselt es saaki arvu, midä roodsi vai inglüse keelen üteldi. A jutt olõs nigu pommist olnu. Egäl juhul sai selges, et tulõ võimaligult

kipõstõ võimaligult kävvõlõ jõuda.

Jõudsõmi hinnäst sadamalõ sõitva bussi pääle pressi. Tuu oll' ka perämäne buss, midä tuupäiv sadamalõ lubati sõita. Ildamba oll' kuulda, et nuu, kiä bussist maaha jäivä, pidivä jalaga viis kilomiitret sadamalõ kõndma. A laiv uutsõ är ka kõik nuu, kiä jalaga sadamalõ tulliva.

Inne reisi oll' juttu tuust, et reis and võimalusõ kuun latsõga häste aigu viitä. Uma jüvä oll' tuul jutul seen, parõmb olla säändsõl aol uma poja kõrval, ku timäst satu kilomiitrid kävvõl.

Põhikooli latsõ tegevä pääga puutüüd

RAHMANI JAN

Põhikooli opilaisi ettevõtteid kutsutas minifirmadõs. Seo kuu alustusõn Valgan peetül üle-eestilisel minifirmadõ võistlusõl latsõ mi kandi minifirmadõl väega häste: Põlva Puujuurikas võitsõ är, Harglõ LeWood sai kolmanda kotussõ. Kiä nuu tubli noorõ omma?

Pujuurika ettevõtja käävä 7. klassin. Tetäs pastakit, miä käele sõbraligu ja mugava. Nimi valiti firmalõ ütenuun: kõik, midä tetäs, om puujuurikidõ muudu.

Firma- ja tuutmisjuht Villako Markus mõtõl esi säändse pastaga vällä. Majandustun- nin näüdäs ette ja säält nakaški firmamõtõ pääle.

Matõrjaal pastakidõ jaos kofatas tulõasõmidõ veerest. Palamada haootsa omma õkva õigõ toorigu. Markusõ esä puutüükuan kooritas ja puuritas, sis lakitas ja saagi pastak valmis.

Muidoki olõ-i kõvõra puu sisse terä jaos mulku puuri kerget tüü. «Pallo lät puurimisõga vussi, selle et puu ei olõ sirgõ. Ku puur küle päält vällä tulõ, om vussin. Ka tagomadsõst otsast ei või puurimulk vällä tulla.»

Lihtsä ei olõ säätsmendä klassi latsi jaos ka muu asataminõ, näütüses om vaia tulu ja kulu üles kirot. Õnnõs avitas juhendaja Tammõ Kaia.

Firma finantsjuht Suurõ Krister lõüd, et firma tegemist om pallo kassu. «And julgust: piät esinemä. Om opanu

rahaga ümbre käümä ja aigu plaanma. Kõik seo võtt peris pallo aigu, kooli ja muiõ tege- miisi kõrvalt.»

Ostja tahtva tõistmuudu olla

Ummõtõgi jõudva noorõ firmat pitä, pastakit tetä ja ka umma kraami laembalt tutvusta. «Meil omma lehe FB-n ja Instagrammin. Ostja omma inemise, kes tahtva hallist massist tõistmuudu olla. Oppaja, koolilatsõ,» seletäs turundusjuht Kurvitsa Patric.

Villako Markus seletäs, et päält pastakidõ tegevä nä konksjuurikit. Nuu omma pudrupõõrä, a täämbädsel pääväl tarvitõdas noid rohkõmb asjo riputamisõs.

Noorõ omma valmis tennü ligi 150 pastakat. Parhilla uut Puujuurikit iin paar telmistüüd, midä tulõ kipõstõ tegemä naada. Avalikun kotussõn või Puujuurikit järgmäne kõrd nätä Põlva päivi laadu pääl.

Nahast võtmõkarman es lää

Harglõ LeWoodi nimi tulõ inglisekeelistsist sõnnost «nahk» ja «puu». «Edimält teimi nahast kassikujuliidsi võtmõkarmaniid, a noidõga väega häste es lää ja otsustimi är lõpõta,» seletäs firma juht Tammi Helena. Täämbä tetäs õnnõ ütte asja – puust võtmõvarna, midä om väega kitetü, nimmatu esisugumadsõs, nutikas ja praktilidsõs.

Tsipakõsõ kildamängo muudu varn om tarvilik säält, kon om hulga lukku käüvit ussi. «Mõtõ säänest asja tetä tull kamba pääle: teimi mõttõtalossõ, paksõmi vällä esi asju ja lõpus jäimi võtmõ-

Pujuurika Põlvast: Villako Markus, Suurõ Krister, Kurvitsa Patric. Pildi päält om puudu neläs osalinõ Vijari Annette.

PILDI: RAHMANI JAN, ERÄKOGO

Harglõ minifirma Le Wood. Pildi pääl (kuralt) juhendaja Meki Marek, finantsjuht Pettai Airi, teke- juht Tammi Helena, tuutmisjuht Ploomi Ivor, turundusjuht Leini Enar ja tuutmisjuht Tomsoni Jan.

varna mano,» kõnõlõs tuutmis- juht Ploomi Ivor. Idee saiva noorõ Internetist, a nä esi omma tuud kõvastõ edesi arõndanu.

«Ma mõtli kül, et nä säändse

asäga toimõ ei tulõ,» tsuskas juhendaja Meki Marek vaihõlõ. A õnnõs juhendaja essü ja täämbä om nuuri võtmõvarn Harglõ kandin nõvvõt kaup. «Maa-

vanõmb tahtsõ kattõ tükkü, kuul tell, sis vald. Kokko om täämbä telmiisi 200 varna jago.

Tüü käü niimuudu: Ivor ja Jan lõikasõ vällä puust toorigu,

Enar lihv terävä veere är, Airi liim kokko, Helena õlitas üle. Päämid- selt tetäs võtmõvarnu kooli puutüüklassin, a Villemsoni Jan tege ka koton. Tüüriistust om tuusjaos vajja nukasaagi.

Matõrjaalis tarvitõdas üle jäänüt puumatõrjaali. «Ku mõni tutv ehitäs sanna vai midägi, sis olõmi säält saanu ülejäake ja noist tennü,» seletäs tuutmisjuht Ivor. Sääne vahtsõstpruukminõ avitas turundusjuht Enari sõnno per- rä ka müügitüüd parõmbalõ tetä.

Ettevõtmisõ man pidä- vä noorõ müügitüüd väega tähtsäs. Tuuperäst tekk firma hindäle ka Facebooki-lehe.

A midä säändse firma tegemine noorilõ and? «Var- rampa mi es saa umavahel nii häste läbi, tulliva tülü, no mõistami ütstõdsõga inämb rehkendä,» ütles Tammi Helena. «Võõridõga mõistami kah inämb läbi kävvü, olõmi julgõmba.»

Samma miilt om juhenda- ja Meki Marek. «Maalatsõ pelgäse inämb, a ku sa piät Talnalõ vai Pärnulõ laada pääle minemä ja esi vaiva nägemä ja müümä, rahvast kutsma, sis tuu oppas suhtlõ- mist,» seletäs tä.

Järgmäne avalik paik, kon Harglõ nuuri nätä saa, om Valga Piirilaat lehekuu 6. pääväl.

Vana pilt kõnõlõs

Kodotütred 80 aasta iist

1932. aastagal luudi Kaitsõliidu priitahtlik eriütisüs Kodotütred, mink tsihis sai kasvata noorin esämaa-meelisüst ja valmisolõkit umma riiki kaitsa.

Kodotütred hulgan võisõ olla 8–18aastadsõ tütarlatsõ. Ummi tsihte and edesi kodotütred pühalik tõotus: taha olla kõrralik ja ausa, armasta umma kodo- ja esämaad, avita ummi lähembit ja jäiä truus kodotütred alossäädüisile.

Kodotütred ütles mõttõs oll ka valmista tütarlatsi ette naasõ ja imä kohust täütmä. Tuujaos, et tsihini jõuda, tetti koonduisi ja kursuisi, opiti hulga vajaminevit töid, kõrraldõdi näütüsi ja pidosid, välläsdõtõ ja suvitsit laagrit, anti vällä trükisõnna. Kodotütred oll uma vorm, märgi, lipp. Kõigil rahvusligõl pidopäivil olti uma vormi ja lipuga välän. Tuudsamma tege- vä kodotütred ka parhilla.

80 aasta iist miildü kodotütred väega ütlen lüvvä kodo ilosas tegemise ja aiatüü võistluisil. Võromaa kodotütred omma läbi ao olnu kõva suvõlaagriin käüjä. Võromaal olli tegüsämbä noorõ Võro liina ümbrekunnast (Võro- suu ja Kubija) ja Rõugõ kandist.

RUUSMAA ARTHUR,

Vana-Võromaa muuseummõ päävarahõija

PILT OM PERI VANA-VÕROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMIST

Täämbädsõ vana pildi pääle om Rõugõ piltnik Tootseni Jaan üles võtnu Rõugõ kooli kodotütred 1937. aastaga keväjä.

Ederian kuralt istva: Kirchi (Janteri) Liisi ja Põdra (Tedre) Helju. Tõõsõn rian põlvitasõ Kõivu Imbi, Hiimetsa Eha, Vähi Lehte, Kõivu (Talmari) Evi ja Kulli Eha. Kolmandan rian Leti Arlanda, Kõivu Valli, Saaremaa (Siska) Siiri, Kanni (Mõldri) Helju, Kirchi Nati ja Saluoru Hirlanda. Neländän riän Märdini Linda, Petersoni Eha, oppaja ja rühmäjuht Maalbergi Viire ja Krooni Salme.

Folgipido Moosten

Rahvamuusigatüütüüsi festival Moisekatsi Elohelü om seo aastak 21.–22. mahlakuul. Katõpäävädse suurpido aigu saa aoluulinõ Mooste mõisa täüs rahvamuusikat, tüütarri ja kontsõrtõ.

Festivali kõgõ tähtsämb osa om suur võigõluskontsõrt 22. mahlakuul, kon egä ülesastja tege võrokeelist luku «Kost laalu saadu».

A inne võigõluskontsõrti om kah hulga tegemiisi. Festivali vallategemise pääväl andva küläise mitmõn paigan kontsõrtõ. Pääle ammõtlikku alostust om oratooriumi «Tähemõrsja» edimäne ettekandminõ. Tuu om Põlva kihlkunna rahvaviise põha pääle tett muusigateos.

16 osaga oratooriumi om loonu Meistri Erki, egän osan om üts vai mitu rahvaviit. Sõna omma peri Hurda Jakobi 19. aastagasaa keskaigan kofatust rahvaluulõkogomigust «Vana kannel», päält tähemõrsja lugu- sid om tarvitõt ka lugulaulõ vanast tammõst.

Moisekatsi Elohelü om tima- hava pühendet festivali ello- kutsjalõ ja vidäjäle Podekrati Üllele (1958–2016). Tuujaos et perimõsmuusiga uhkõlõ kõla- nu, tekk Ülle pallo tüüd.

Tuldäs kokko ja lauldäs üt- telt, et lännü täüde Ülle suuv: et mi olõs hoiõt, et muusiga olõs hoiõt, et püsünü helge sil- min ja sõnnom laulun.

21. – 22. 04. 2017
MOOSTEN

RAHVAMUUSIGATÜÜTLÜISI FESTIVAL
Moisekatsi Elohelü

PILETI PILETILEVIN
www.moostefolk.ee

Tüü ei riku miist, a miis tüüd kül

AIDMA HELE

Mõni aasta tagasi, ku veimi lihakombinaati uma armsa lehma, jäi laut tühäs. Tükk aigu es taha mi sinnäpoolõ kaiaki, hallõ nakaš.

Keväje naksi pojalõ kõnõlõma, et tekü mullõ vällä küük, kon om hää vaarita. A poig arvaš, et leinaaig om läbi ja tee-mi hoobis karakõõgist sahviti-kiitmise kotusõ ja laudast tarõ.

Ku põhitüü olli tettü, olf vaia pottseppä, kes tennü ahu. Kulssimi siist ja säält, a ei midägi: kõigil olf pallu tüüd iin. Arvssi, et poig võinu esi ahu valmis tetä. Tä ütelf: egäüts jäägu õks ummi liistõ manu. Kõrragõ olf lehen kuulutus, et pottsepp ots tüüd. Poig arvaš, et lehe kaudu kõrralik pottsepp hindäle tüüd ei otsi. Mul es anna hing rahhu, kõlisti ja uursõ, kavva tä om umma am-mõtit pidänü. Tä ütelf, et joba 14aastadsõlt alusf es kõrval taad tüüd, et om Soomõn tüül olnu ja vöi joba järgmidsel pääväl tüüga pääle naada. Mul olf hää miil, et umõitigi saimi õigõ mehe. Poig olf katõvah-jõl, ütelf, et ärku olku ma nii

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

lihtsámeeline kah, kaemi, ku tüü valmis om.

Järgmadsel pääväl olfgi tüü-

miis peräl. Ku poja ja plaan peettü, alaški ahutegemine. Paar päivä tüüd tettü, tahtsõ miis

tsillukõist ettemassu. Paar-kolm päivä olf kaonu, sõs nakaš jäl tüüle. Poig, kes aja ekä millimeetrit takan, nakaš nurisõma, et vuuk ei olõ illus ja ria ei olõ sirgõ.... Kiildse poiga, et ärgu ülgu midägi halvastõ, lätt viil minemä ja tüü jääs nii poolõlõ. Poig ütelf, et tä vussõrdamist ei kannata, a tõmmas sõski ummi ütlemiisiga tagasi.

Tüü kävegi nii: kats-kolm päivä tüüd, rahaküsumine, kolm-neli päivä puhkust. Viimäte pandsõ tä viimäde kivi paika. Kasse tuvva pilpit, et tuli ala tetä. Ahi es tõmba häste, a pottsepp ütelf, et ahi om likõ, las kuuus kuu, kül sõs tõmbas. Raha peo pääle laotu, kattõ nigu udsu.

Ku ahi olf kuiunu ja poig tulõ ala tekk, ai musta tossu sisse ja tõmbama es nakkagi. Poig olf vihanõ: ega tä suidsu-sanna taha es tetä.

Kõlisti mis kõlisti: telefoni miis es võta ja näölõ es anna. Pidimi otsma vahtsõ pottseppä, kes vussõrdaja tüü ümbre tekk.

Nii om: tüü ei riku miist, a miis tüüd kül.

Prooviabielo-Eesti

Ma mõtlõ, et võro kiil om inemise peris kiil, säändsõl kujol nigu jummal tä inemise suuhtõ pand, ja eesti kiil om sääne ilmalik kiil. Edimäne passis kõgõs, tõsõga võit õnnõ ilmalikkõ asjo seletä. Ilmaligu mat-sõkõnnõ, seebikide subtiitri, suidsupakkõ hoiatussildi.

RUITLASÕ OLAVI, radikaal

Niisama piäs apteegiroho tarvitamisõ oppus ilmaligun keelen olõma. Või olla, et haigõ inemine ei suta inemise kiilt är oppi, ja ei olõ vaia, et tä perse-kündlit hindäle keele ala nakkas topma.

Ilmaligu omma terve vana hää Võromaa är tsolknu. Kah-vahtunu, värmildä, kehvä ve-rega plätin kõlas sõõgi ala ja pääle. Võro keele piirkundlik erikujo, ei rohkõmbat. Toda verevaest keelepiirkunda tulõ kipõstõ kokko tõmbama naada.

Masing andsõ teile õ-tähe, eestläse. Tuu om ainumanõ poolõldõ ausalõ saad täht, mis teil om, ülejäänü varastiti kõik Võromaal kokko. Masing tõi õ-tähe Viromaal. Mis Viromaa? Ku Masingu õ sinnä tagasi panda, om säääl kõrraga Lääne- ja Ida-Võromaa. Kõik. Jutul lõpp.

Võro instituut piät lähembän tulõvikun Aegna saarõ pääle tükü maad ostma ja sinnä laivati viirde suursaatkunna pistü pandma. Saatkunna kõrvälõ tulõ panda sääne paarisameet-

rine suur plakat, mil-le pääle om kirotõt: «Olkõ no terve tulõmast Võromaalõ! Tan tulõ pruuki võro kiilt!»

Võro liinan tulõ Kreutzwaldist ki-põstõ vallalõ üteldä ja timä kujo Võro pargist maaha võtta. Ilmaligu keele, võro

keele piirkundliku kujo helü-toroga ei saa tõistmuudu ümbre kävvü ku mõnõ vinnestäjä vai saksastajaga.

Kreutzwald olf Lääne-Võromaa miis. Kadriina kandist. Vot Jaigi kujo olõs Võrolõ Kreutzwaldi uma asõmõlõ vaia. Vai Hurda Jakobi umma. Eeposõl poolõtoobitsõst Kalõvipojast ei olõ Võromaaga vähämbätki pistmist. Saksulõ miildü Kalõvipoig väega, a ku sai valmis lihtrahva trüküports 1000 raamatut, sõs tuu jäigi saisma. Joba sõs olf Võro inemisel mudsoga kõik kõrran.

Viil parõmb – Kreutzwaldi kujo asõmõlõ Pulga Jaani kujo. Suur nigu Molotov! Kitra ütlen ja päälä kana tõsõn käen. Kõigil saas keremb... Pulga Jaan om Võromaalõ rohkõmb andnu ku Kreutzwald.

Setodõga om lihtsä, nä omma säääl Vinnemaa veere pääl veidükese mariniirünü. A omma tävveste kõrraligu inemise, käävä kõrraligult rõivin, mitte nigu kõik ülejäänü prooviabielo-Eesti.

Mis tan iks pruuvi.

Tossu Tilda pajatusõ

Väümehel viga man

Võro tütrik lätš mehele, kiä olf peris tõsõst Eestimaa nukast. Tütrigu esä sõbra tundõs huvvi, kas sai ka väärt väümiis.

«Meistri egä tüü pääle, kõgõ valmis käe külge lüümä!» kitf värski äiapapa. «Mu naanõ ja tütar kitvā tedā kah. Ummõtõ

üts suur viga om täl: väümiis ei juu sukugi viina!»

Ku tütar mehele nakaš säädmä, unist äi, et saa no kangõmbat topõlt. Tõõsõ tütre miis paksõ timäle iks pitsikese viina vai kärist õllõ vällä. A seo väümiis tundu kas karsklanõ vai koonõr. Tuu asi es mahu äiale kuigimuudu päähä.

Vahtsõnõ muud

Olõ es kavva aigu tagasi, ku naasõ aluspükse es tunnistä.

Ku nuu asja muudu tulliva, sis vanõmba naasõ noid kõrraga umas es võta. Latsõlatsõ tõi-va vanaimäle mitu paari ilusid aluspükse ja seletivä, kuis ja mille noid vajja tarvita om.

Ku tõnõkõrd vanaimäle küllä

lätšivä, sis näivä, et aluspüksi olli ilusalõ är mõstu ja nõõri pääle kuiuma pantu, a kõik olli jalgu vahelt lahki lõigatu.

Latsõlatsõ küssevā vanaimä käest, mille tä tulivahtsõ ihu-mõsu niimuudu är lahksõ.

Vanaimä kitse vasta: «Muidu lätvā vutvärgi hauduma!»

LEHE LONNI

Kuuluda

Telli Eesti lipu, vimpli, varda ja vardahoitja e-poodist: www.lipuvabrik.ee. Kauba saat kätte 24 tunni/1 tüüpääväga.

«Vahtsõmbat Võromaal!»
Vikerraadion egä neläpäävä kell 17.05.

Telli Uma Leht Võromaal peri sõbralõ, tutvalõ vai sugulasõlõ!

6 kuud – 6 €, 12 kuud – 12 €, e-arvõ püsimaasuleping 0.85 €. Telli saa ExpressPostist: tellimine.ee vai postkontorist.

Vällämaalõ 12 kuud: Euruupahe 129 €, kavvõmbahe 143 €. Telli saa: ajakirjandus.ke.ee.

Ku tellit leht olõ-i postkasti tulnu, andkõ teedä SALõ Kultuurileht: marika@kl.ee, tel 683 3133

Soss-sepäst meistris

Palfo aastit tagasi tegi tuuaignõ Võro leevakombinaat Katariina kohvigu. Mu vanaimä kutsuti sinnä tüüle. Tä es tiia kohvigu-tüüst mitte midägi. A nigu palfo noorõ inemise, nii arvaš ka vanaimä, et mis tuu õks är ei olõ, külh saa toimõ. Nii tä võt-sõgi tüü vasta.

Inne kohvigu vallalõ tegemist opati näile, kuis piät kundõsit pasma, kuis piät anuma lavva pääl olõma ja muid tarkuusi. Takastperrä ütles vanaimä, et üts asi om oppus, tõõnõ asi om tetä.

Edimädsel pääväl olf pido-linõ vallategemine, kohe tul-liva ka nuu, kiä kohvigu teivä. Vanaimä pidi näid no pasma.

Tuu olf timä tüü. Kuigi saiva sõõgi värisevide kässiga laudu pääle nõstõtus. Sõs tullf aig, ku anoma olf vaia laudu päält är kraami. No tii toda tüüd, ku sa olõ ei tuud inne sukugi tennü! Vanaimä haardsõ üleardu palfo anumit kätte. Ja nigu nimme libisivä musta väidse ja kahvli õkva leevakombinaadi direktri üskä...

Direktri-herr olf väega pahanu, et tüüle om võetu sääne soss-sepp, kiä tsurk timä vahtsõ ülikunna ja hää meele takkaper-rä. Vanaimä tahtsõ häbü peräst maa ala vaoda. Tä iksõ terve õdagu ja kõnõl kõigilõ, et ei lää inämb mitte kunagi sinnä tüüle. A järgmadsel pääväl tullf õks minnä.

Täämbädses om vanaimä kohvikun tüüd tennü katsküm-mend viis aastat. Tälle miildüs väega timä tüü. Kuun uma parõmba sõbraga ostõva nä kohvigu leevakombinaadi käest är. Ja viil opsõva nä palfo asju esi tegemä, selle et tõistmuudu ei saaki kohvikut pitä.

Egän tüün om aigõ, ku mi tunnõmi, et olõmi soss-seppä. Takastperrä om näid hää miil-de tulõta. Ku midägi edimäde kõrraga ei õnnistu, sõs ei tohe käega rehästä, a tulõ edesi pruuv-i ja ummi viku päält oppi. Nii arvas mu vanaimä ja ma olõ timäga tävveste peri.

MICHELSONI GERDA
Parkseppä keskkuul, 6.b klass

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siia vällä valinu.

Seldsimiis Makulin

Umaignõ EKP keskkomitee büroo juht Vaino Karl es mõista häste eesti kiilt. A telefonin hõigaš iks selgen eesti keelen toro sisse: «Ma kuulin!»

Ütskõrd olf tulnu üts arvada tähtsä tegeläne keskkomitee majja. Täl ollõv kokkosaaminõ. Ku küsti, kelle mano, olf vas-tussõs: «Seldsimiis Makulini mano.»

«A säänest ei tüütä tan.»

«Kuis ei tüütä, tä om teil juhataja!? Ma esi lepepe timäga telefonin kokko.»

Latsilõ

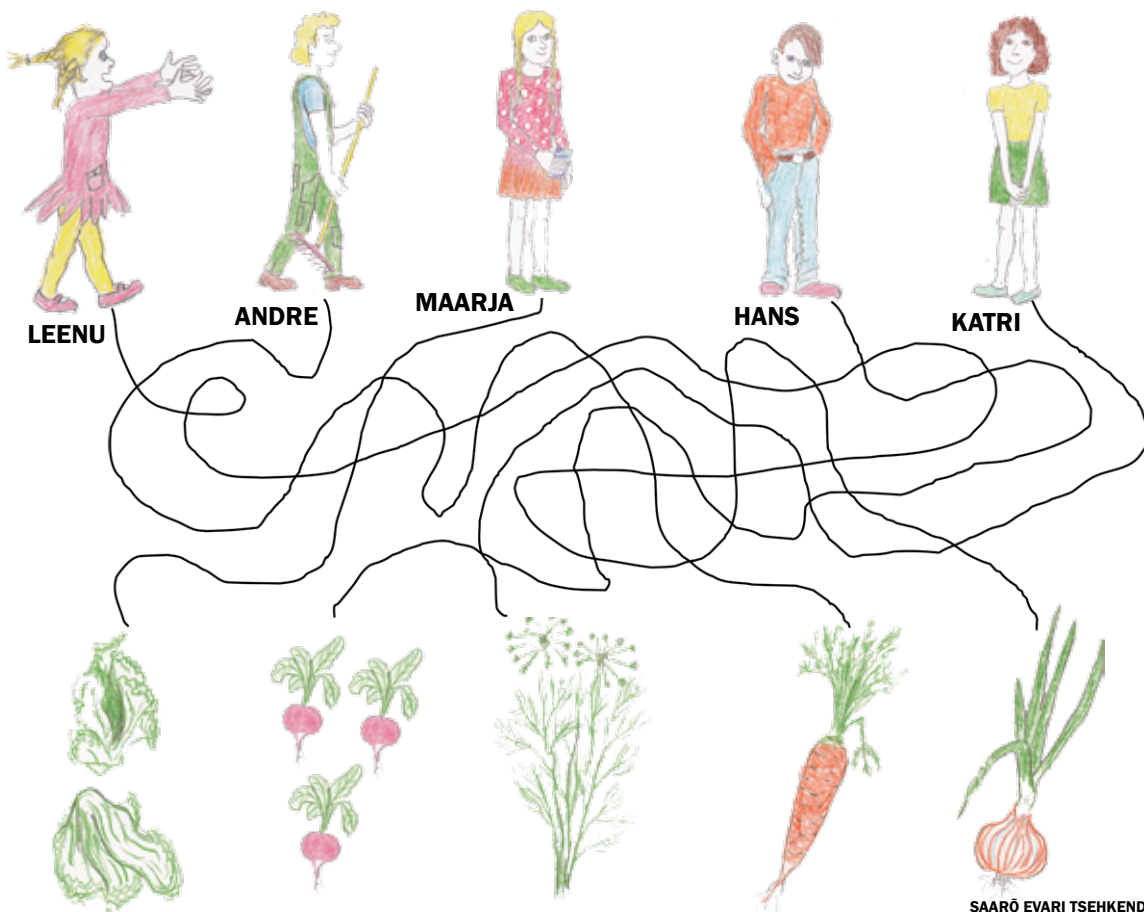
Vastus saada' üte nädäli joosul meili-aadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeiltsit latsiraamatit vai plaatõ.

Latsinukka tugõva' Võro Instituut ja Võro Seltis VKKF.

Kiä midä kilemajja kasuma pand? Vastus saada' är' ildamba 20.04.

SAARÕ EVARI TSEHKENDÜSE

Võrokiilse' multika', kildamängo' ja memoriini' latsilõ: wi.werro.ee/lastekas/